

نقد فقہ

استدلال تکفیری ها و داعشی ها بر

اولویت کشتن

مسلمانان مخالف آنها

(ویراست جدید)

فهرست

۳.....	پیش گفتار.....
۶.....	سوال.....
۸.....	پاسخ.....
۲۴.....	نتیجه.....

پیش گفتار

یکی از روش‌های دشمنان ادیان الهی برای مبارزه با گسترش معارف الهی تحریف مفاهیم و آموزه های دینی و تحریف معنوی آیات وحی بوده، چنانکه خداوند گزینش این روش اسلام ستیزی را از مخالفان اسلام در آیه شریف (... یحرفون الکلم عن مواضعه..) سوره نساء آیه ۴۶ ارائه می فرماید. گاه این تحریف های معنوی از بین برخی مسلمانان سر برآورده و اندیشه خوارج را می آفریند که امام علی^{علیه السلام} راجع به آیات مورد استدلال آنها فرمود: کلمة حق یراد بها الباطل ...^۱

استعمار جهانی به سردمداری شیطان بزرگ در دوره معاصر برای ایجاد جنگ داخلی و برادرکشی در بین مسلمانان با استفاده از همین روش اسلاف خود به تفسیر غلط آیاتی از قرآن و آموزه های نبوی در بین مذاهب اسلامی پرداخت تا با پیدایش اعتقاد به تکفیر گروه های مسلمان و وجوب قتل آنان وحدت و انسجام امت اسلامی را از هم پاشیده خطر مبارزه امت را با سلطه استعمار جهانی و کیان صهیونیسم به

تاخیر اندازند.

با توجه به حجم شبهات دینی برضد تشیع و مکتب اهل بیت علیهم‌السلام در سطح جهان و ضرورت پاسخگویی عالمانه حوزه‌های علمیه به این شبهات، معاونت بین الملل حوزه‌های علمیه با همکاری مراکز پاسخگویی و محققان فعال در عرصه بین الملل اقدام به تدوین پاسخ برخی از این شبهات نموده است.

یکی از مهمترین شبهات بین المللی معاصر، استدلال جریان‌های تکفیری و فتنه انگیز برای مسلمان کشی و قتل عام شیعیان و اهل سنت کشورها با ادعای (اولویت جهاد با دشمن قریب) و استناد به آیه شریفه ۱۲۳ سوره توبه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غُلظَةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ» است.

ترویج همین استدلال عامل انحراف هزاران جوان مسلمان از مبارزه با صهیونیسم و کفر جهانی به جنگ با مسلمانان مظلوم سوریه، عراق و دیگر کشورهای اسلامی گشت.

پاسخ علمی به این شبهه بر اساس مبانی دینی اسلام و جوامع روایی اهل سنت توسط معاونت بین الملل حوزه‌های علمیه بصورت یک سوال و جواب تدوین شده است.

در پایان از مرکز ملی پاسخگویی به سوالات دینی، مرکز

مطالعات و پاسخگویی به شبهات، اداره مطالعات معاونت بین الملل حوزه‌های علمیه و... که در تدوین این پاسخ مشارکت داشتند، تشکر و قدردانی می‌کنم.

محمد حسن زمانی

معاون بین الملل حوزه‌های علمیه

✓ سوال:

جریان‌های منحرف تکفیری با هدف سوق دادن جوانان مومن و مجاهد اهل سنت کشورهای جهان، موج مبارزه با دیگر مسلمانان اعم از شیعیان و اهل سنت غیر وهابی، راه انداخته و با استدلال به آیه‌ای از قرآن کریم زمینه چرخش رویکرد جهاد برضد رژیم صهیونیستی و آمریکا را به جهاد برضد شیعه و ایران اسلامی و اهل سنت ضد صهیونیسم تبدیل کرده‌اند. این گروه در پاسخ به این سوال که (چرا برای کمک به مردم غزه نرفته و در مقابل اسرائیل نجنگیدند) گفته‌اند که: «الجواب الاکبر فی القرآن الکریم، حین یتکلم الله تعالی عن العدو القریب و هم المنافقون فی أغلب آیات القرآن الکریم، لانهم أشد خطرا من الکافرین الاصلیین والجواب عند أبی بکر الصدیق حین قدم قتال المرتدین علی فتح القدس التی فتحها بعده عمر بن الخطاب.»^۱ به این معنا که پاسخ این سوال را خداوند در قرآن کریم داده است آنجا که خداوند از دشمن نزدیک سخن گفته و آنان در بیشتر آیات قرآن کریم منافقان

۱. مصاحبه با یکی از سران تکفیری‌ها، شبکه CNN (سی.ان.ان)، نقل از

هستند که خطر آنها از کافران اصلی شدید تر است. همچنین جواب این سوال در عملکرد ابو بکر صدیق است، هنگامی که جنگ با مرتدان را بر فتح قدس مقدم کرد که بعد از او توسط عمر بن خطاب فتح شد.

تکفیریون بر اساس آیه قرآن که می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ»^۱

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! با کافرانی که به شما نزدیک‌ترند، پیکار کنید! (و دشمن دورتر، شما را از دشمنان نزدیک غافل نکند!) آنها باید در شما شدت و خشونت (و قدرت) احساس کنند و بدانید خداوند با پرهیزگاران است.»

می‌گویند: کفار بر دو قسم هستند؛ گروهی از کافران، غیر مسلمانان و در فاصله دور جغرافیایی هستند و گروه دیگر مسلمان نمایان داخل کشورهای اسلامی هستند که به خاطر برخی از عقاید شرک آلود و کفر آمیز از کافران گروه اول بدترند و این آیه بیان می‌کند که ابتدا باید با این کافران مسلمان نما جنگید؛ چون آیه یاد شده تاکید دارد که ابتدا باید با دشمنان و کافرانی که به شما نزدیک هستند جهاد کرد (يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ: کافران نزدیک و مجاور) و سپس سراغ

کافران دیگر رفت. لذا اول باید با مسلمانان مشرک جنگید و یهود و نصاری به ویژه اسرائیل در اولویت بعدی هستند.

این استدلال غلط انگیز جایگاه گسترده‌ای را در بین برخی جوانان مومن و ساده دل اهل سنت دنیا پیدا کرده به گونه ای که همچنان مشغول ثبت نام عملیات انتحاری بوده و به عضویت گروه‌های تکفیری در آمده و به جنگ و کشتار مسلمانان مظلوم شیعه و سنی می‌پردازند.

✓ پاسخ:

مقدمه؛

پدیده کشتار مسلمانان به اتهام کفر توسط محمد بن عبدالوهاب پایه گذاری شده و امروز تمام گروه‌های منسوب به وهابیت از جمله گروه داعش در عراق و شام با پیروی از تفکر تکفیری محمد بن عبدالوهاب با ولع و اشتیاق کشتار بی‌رحمانه مسلمانان را برای خود جایز نموده و به ویژه برای کشتن شیعیان و پیروان اهل بیت رسول خدا ﷺ با تبلیغات بی‌پایه، احساسات اهل سنت را که از ماهیت داعش و فرقه وهابیت اطلاعی ندارند، تحریک نموده و آنان را در مقابل قرآن و احادیث نبوی و معیارهای انسانیت قرار داده و به کشتن شیعیان و دیگر مسلمانان ترغیب می‌کنند.

در پاسخ به این ادعا می‌توان گفت:

۱. آنچه در متن آیه (سوره توبه) مطرح شده، جنگ با کفار نزدیک است و مسلمانان و یا منافقان نزدیک در زمره

کفار نیستند. مفسران در تفسیر آیه یاد شده با ذکر شأن نزول آن مطالبی بیان داشته و از آن نتیجه گرفته‌اند که در جنگ با کفار باید توجه مسلمانان به کافران نزدیک متمرکز باشد و با تمرکز به کفار دورتر، از کفار نزدیک غافل نشده و جنگ را به صورت تدریجی با کفار نزدیک به سوی کفار دورتر ادامه دهند. و نیز در تفسیر «التسهیل» گفته شده که این آیه در جنگ‌های رسول خدا ﷺ اشاره به جنگیدن با رومیان در شام اشاره دارد.^۱

فخررازی صاحب تفسیر کبیر می نویسد: هنگامی که خداوند دستور جنگ با مشرکان را صادر نمود، با این آیه شریفه مسلمانان را به راه درست جنگیدن ارشاد فرمود که از نزدیک آغاز کنند و به تدریج به مناطق دورتر منتقل شوند.^۲ در روایات اسلامی آمده که مراد از دشمنان نزدیک یهودیان اطراف مدینه هستند که شامل بنی قریظه و بنی نضیر و خیبر می باشد. «قال ابن عباس: مثل بنی قریظه و النضیر و خیبر و نحوها».^۳

۱. محمد بن أحمد بن محمد الغرناطی الکلبی، التسهیل لعلوم التنزیل، ج ۲،

ص ۸۶، لبنان، بیروت، دار الکتب العربی، ج ۴، ۱۴۰۳هـ/۱۹۸۳م.

۲. فخر الدین محمد بن عمر التمیمی الرازی الشافعی، التفسیر الکبیر، ج ۱۶

ص ۱۸۱. بیروت، دار الکتب العلمیة، ج ۱، ۱۴۲۱هـ/۲۰۰۰م.

۳. أبی السعود محمد بن محمد العمادی، تفسیر ابی سعود (ارشاد العقل

۲. در قرآن کریم حتی در یک مورد منافقان به عنوان مصداقی برای دشمن نزدیک معرفی نشده‌اند. این درحالیست که منافقان در میان مسلمانان زندگی می‌کردند و در فرصت‌های مختلف سعی در توطئه و اختلال در جامعه مسلمین را داشتند بنابراین گرچه برخی از گروه‌های تکفیری و تندرو شیعیان و پیروان مکتب اهل بیت و برخی از گروه‌های اهل سنت را متهم به نفاق می‌کنند؛ با این حال نمی‌توان براساس قرآن کریم این گروه‌ها را دشمن قریب نامیده و جواز جهاد و کشتار آنها را صادر نمود.

۳. علی‌رغم آن که تعداد منافقان زیاد بود^۱ و در قرآن کریم سوره‌ای با نام «منافقون» نازل شد و در آن منافقان مورد سرزنش قرار گرفته‌اند؛ ولی پیامبر اسلام ﷺ هرگز با منافقان جنگیدند.

۴. بر خلاف نظر گروه تکفیری داعش، خداوند در سوره توبه جنگیدن با کفار را بر جنگیدن با منافقان مقدم کرده است. آن‌جا که در سوره توبه می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ

السلیم إلى مزايا القرآن الكريم)، ج ۴، ص ۱۱۲، بیروت، دار إحياء التراث العربی.

۱. وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ... سوره توبه، آیه ۱۰۱.

الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاعْظُ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبئسَ الْمَصِيرُ^۱

ای پیامبر! با کافران و منافقان جهاد کن، و بر آنها سخت بگیر! جایگاهشان جهنم است و چه بد سرنوشتی دارند. در این آیه خداوند به صراحت جنگ با کفار را بر جنگ بر منافقان از حیث رتبه مقدم کرده است؛ در حالی که دیدگاه اینان بر خلاف آیه یاد شده است.

۵. درحالی که خداوند در قرآن کریم بارها واژه (قتال) را در تعامل با کافران به کار برده است، نسبت به مسلمانان منحرف و منافق حتی یک مورد واژه قتال استفاده نشده است. فقط یک بار واژه جهاد برای منافقان بکار برده شده است که تمام مفسران اتفاق نظر دارند براینکه مقصود مواجهه فرهنگی و تبلیغی است نه جنگ نظامی.

مفسران مسلمان، بر این امر اتفاق دارند که جنگ با منافقان در دین اسلام تشریح نشده است و در ذیل آیه «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاعْظُ عَلَيْهِمْ»^۲ گفته‌اند که گرچه از ظاهر آن وجوب جهاد با منافقان به دست می‌آید اما از عملکرد و سنت پیامبر در جنگ نکردن با منافقان کشف می‌کنیم که مقصود جهاد غیرنظامی است، بنابراین باید جنگ در

۱. سوره توبه، آیه ۷۳.

۲. توبه، ۷۳.

این آیه بر جهاد لسانی و امثال آن حمل شود.^۱ طبری در تفسیر جامع البیان فی تأویل القرآن روایات متعددی در این زمینه نقل کرده است مثلاً: «از ابن عباس نقل شده است که جهاد با کفار بوسیله شمشیر است و جهاد با منافقان بوسیله زبان و عدم خوشرفتاری با آنان. همچنین از ابن عباس نقل شده است که جهاد با کفار با جنگ است و جهاد با منافقان این است که با آنها با تندی صحبت کنیم.»^۲

بنابراین، آیات شریفه «سوره توبه» هیچ مسلمانی را به سوی جنگ با مسلمانان - که اختلاف‌هایی با یکدیگر دارند و احیاناً از نگاه یکدیگر منافق شمرده می‌شوند - دستور نداده است، بلکه آیه مربوط به آن دسته از کفار رسمی است که از سوی آنها بخاطر نزدیک بودنشان به جامعه اسلامی خطری

---

۱. رک: فخرالدین محمد بن عمر رازی، التفسیر الکبیر أو (مفاتیح الغیب)، ج ۱۶ ص ۱۰۷، بیروت، دار الکتب العلمیة، ج ۱، ۱۴۲۱ هـ / ۲۰۰۰ م؛ و ابن کثیر، اسماعیل بن عمر، تفسیر القرآن العظیم، ج ۲ ص ۳۷۲، بیروت، دار الفکر، ۱۴۰۱ ق؛ و طبری، محمد بن جریر، جامع البیان عن تأویل آی القرآن ج ۱۰ ص ۱۸۳، بیروت، دار الفکر، ۱۴۰۵ ق؛ و آلوسی، سید محمود، روح المعانی فی تفسیر القرآن العظیم والسبع المثانی ج ۱۰ ص ۱۳۷، بیروت، دار إحياء التراث العربی، بی تا. طباطبایی، محمد حسین، تفسیر المیزان، ترجمه موسوی همدانی، ج ۱۹ ص ۵۶۵-۵۶۶، قم، دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه، ۱۳۷۴ ش.

۲. طبری، جامع البیان فی تأویل آی القرآن، ج ۱۰ ص ۱۸۳.

متوجه حکومت اسلامی است.^۱

۶. نزدیک ترین گروه کافر به امت اسلامی در عصر حاضر صهیونیست‌ها و یهودیان هستند که سرزمین مسلمانان را در وسط کشورهای اسلامی (اردن، مصر، سوریه، لبنان) اشغال نموده‌اند.

آیا طبق آیه کریمه مورد استناد این گروه (قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ) جنگ با صهیونیست‌ها و یهودیان غاصب واجب و در اولویت نیست؟

آیا بسیج این همه نیروی جوان و پُرانرژی و انقلابی از سراسر کشورهای اسلامی و غیر اسلامی - که خشم شان را از جنایت صهیونیست‌ها، آنان را تبدیل به بمب‌های آماده انفجار برضد اسرائیل غاصب کرده است - بسوی برادر کشی در کشورهای اسلامی دقیقاً خواسته ی اسرائیل غاصب و آمریکای جنایتکار نیست؟! در چنین جنگ و نزاع داخلی جوانان مؤمن و غیور انقلابی هر دو گروه از مسلمانان کشته می‌شوند و کفار و دشمنان اسلام به ویژه صهیونیست‌ها از خطر تهاجم هردو راحت می‌مانند.

---

۱. المغنی، ابن قدامة، ج ۱۰، ص ۳۶۸؛ الحاوی الکبیر، الماوردی، ج ۱۴، ص ۲۹۷، دارالفکر؛ حاشیة إعانة الطالبین علی حل ألفاظ فتح المعین لشرح قرۃ العین بمهمات الدین، أبی بکر ابن السید محمد شطا الدمیاطی، ج ۴، ص ۱۹۴، دارالفکر.

آیا خداوند رحمن همین خطر بزرگ و آفت عظیم برادر
کشی و از بین رفتن توان امت اسلامی را بر اثر تنازع داخلی
پیش بینی نفرموده و با نهی و حیانی خویش که فرمود: ﴿لَا
تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ﴾^۱ حرمت این نزاع را برای این
چنین روزی به ما اعلام نکرده است؟!

۷. قرآن کریم از کافر انگاشتن کسانی که اظهار مسلمانی
نموده پرهیز داشته و می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتُ مُؤْمِنًا
تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَايِمٌ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ
قَبْلُ فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا»؛^۲ ای
کسانی که ایمان آورده اید! هنگامی که در راه خدا گام بر می
دارید (و به سفری برای جهاد می‌روید)، تحقیق کنید! و بخاطر
این که سرمایه ناپایدار دنیا (و غنایمی) به دست آورید، به
کسی که اظهار صلح و اسلام می‌کند نگوئید: «مسلمان
نیستی» زیرا غنیمت‌های فراوانی (برای شما) نزد خداست.
شما قبلاً چنین بودید و خداوند بر شما منت نهاد (و هدایت
شدید). (پس، بشکرانه این نعمت بزرگ،) تحقیق کنید! خداوند
به آنچه انجام می‌دهید آگاه است.

۱. سوره انفال، آیه ۴۶.

۲. النساء، آیه‌ی: ۹۴.

در شأن نزول آیه یاد شده بنا بر نقل کتب تفسیری آمده است: پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دسته‌ای از یاران خود را به فرماندهی «اسامه بن زید» برای جنگ با «بنی ضمیره» فرستادند. اسامه به اسلام آوردن یکی از اهالی این قبیله توجهی ننمود و وی را به قتل رسانید. همراهان اسامه ماجرا را به پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ گزارش دادند و گفتند: ای رسول خدا! ندیدی که اسامه چگونه مردی را که می‌گفت: «لا إله إلا الله محمد رسول الله» به قتل رسانید! پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وقتی این گزارش را شنیدند خطاب به اسامه فرمود: با «لا إله إلا الله»، چه کردی؟! اسامه گفت: ای رسول خدا! آن مرد تنها برای این شهادتین گفت که جان خویش را حفظ کند! پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود: آیا تو دلش را شکافتی و از درونش آگاهی یافتی؟! در این هنگام آیه یادشده نازل شد و اسامه سوگند یاد کرد که دیگر هرگز با کسی که شهادتین را بر زبان می‌راند نجنگد.^۱

---

۱. قال: بعث رسول الله صلى الله عليه وسلم سرية رسول الله عليها أسامة بن زيد إلى بني ضمرة، فلقوا رجلا منهم يدعى مرداس بن نهيك معه غنيمته له و جمل أحمر، فلما رأهم أوى إلى كهف جبل، و اتبعه أسامة، فلما بلغ مرداس الكهف وضع فيه غنمه، ثم أقبل إليهم فقال: السلام عليكم، أشهد أن لا إله إلا الله و أن محمدا رسول الله فشد عليه أسامة فقتله من أجل جملة و غنيمته. و كان النبي صلى الله عليه و سلم إذا بعث أسامة أحب أن يثنى عليه خيرا، و يسأل عنه أصحابه النبي صلى الله عليه و سلم، فلما رجعوا لم

از این رو نسبت دادن نفاق به مسلمانان اعم از اهل سنت و شیعیانی که گروه تکفیری داعش آنها را کافران و منافقان داخلی می‌نامند، کاملاً بی‌اساس و نقض این دستور قرآنی است؛ زیرا معنای نفاق، اظهار اسلام و پنهان داشتن کفر است در حالی که اهل سنت مخالف داعش و نیز شیعه امامیه شهادتین را به زبان آورده و از صمیم قلب به آن ایمان داشته و به تمام ضروریات دین اسلام مؤمن و به آنها با قلب و عمل پایبند هستند و با کمال صراحت و شجاعت عقاید خود را در کتابهای گوناگون اعم از تفسیر، فقه و اعتقادات ثبت نموده و با یقین و استدلال محکم معتقد به توسل، شفاعت، زیارت و

يسألهم عنه، فجعل القوم يحدثون النبي صلى الله عليه وسلم و يقولون: يا رسول الله لو رأيت أسامة و لقيه رجل فقال الرجل: لا إله إلا الله محمد رسول الله، فشد عليه فقتله و هو معرض عنهم. فلما أكثروا عليه، رفع رأسه إلى أسامة فقال: "كيف أنت و لا إله إلا الله"؟ قال: يا رسول الله إنما قالها متعوذاً، تعوذ بها. فقال له رسول الله صلى الله عليه وسلم: "و هو شققت عن قلبه فنظرت إليه؟" قال: يا رسول الله إنما قلبه بضعة من جسده. فأنزل الله عز وجل خير هذا، و أخيره إنما قتله من أجل جملة و غنمه، فذلك حين يقول: تَبْنُغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فلما بلغ: فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ يقول: فتاب الله عليكم، فحلف أسامة أن لا يقاتل رجلاً يقول لا إله إلا الله بعد ذلك الرجل و ما لقي من رسول الله صلى الله عليه وسلم فيه. جامع البيان في تفسير القرآن، الطبري، ج ۵، ص ۱۴۲. و الدر المنثور في تفسير المأثور، ج ۲، ص: ۲۰. و تفسير القمي، ج ۱، ص: ۱۴۹.

تبرک به مقدسات واقعی اسلام بوده و هیچگاه در بیان این عقاید حتی پای پنهان کاری و تقیه را هم به میان نیاورده و با صدای بلند وهابیان را دعوت به مناظره می‌کند.

۸. تعریف مسلمان و کافر را باید از احادیث رسول خدا ﷺ بشناسیم. پیامبر ﷺ می‌فرماید: آیا می‌دانید ایمان به خدای یگانه چیست؟ گفتند: خدا و رسولش عالم ترند. فرمود: شهادت به این که خدایی جز خدای یگانه وجود ندارد و این که محمد فرستاده خداست و نیز شهادت به اقامه نماز و اعطای زکات و روزه ماه رمضان و خمس کسب و اموال.^۱

روایت یاد شده به صراحت دلالت دارد که هر شخصی به یگانگی خدا و رسالت پیامبر ﷺ و اقامه نماز و اعطای زکات، روزه خمس اقدام کند مسلمان است. و کاملاً بدیهی است که تمامی اهل سنت مخالف داعش و نیز شیعیان و پیروان مکتب اهل بیت علیهم‌السلام نیز این گونه اند و به اصول و ارکان اسلام ایمان و اعتقاد دارند.

۹. با نگاهی به نخستین صفحات کتابهای روائی مانند: صحیح بخاری و صحیح مسلم با این روایت مواجه می‌شویم که پیامبر اکرم ﷺ از جنگ با مسلمانان نهی فرمودند و به همین اندازه که گروه‌های مسلمان اظهار شهادتین کرده و نماز و روزه و زکات را اداء کنند اکتفا نموده است و عنوان

۱. صحیح البخاری کتاب الایمان ، باب اداء الخمس من الایمان.

مسلمان بر آنها مطابقت می‌کند. ایشان می‌فرماید: مأمور شدم با مردم بجنگم تا آنکه گواهی دهند که معبودی به حق جز خدای یکتا نیست و محمد پیامبر خداست و نماز برپا دارند و زکات بدهند. پس اگر اینها را انجام دادند خونها و اموالشان مگر به حق اسلام محفوظ است و حساب آنها با خداست.^۱

در روایت دیگری بخاری از طریق انس بن مالک نقل نموده که پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمودند: کسی که مانند ما نماز بخواند و به طرف قبله بایستد و از گوشت ذبح شده ما بخورد پس او مسلمان است و در پناه خدا و رسول است، عهد خدا را درباره او نشکنید.^۲

این روایات و روایات مشابه دیگر، همگی بیانگر آنند که نمی‌توان کسی را که شهادتین بر زبان جاری کرد کافر یا مشرک قلمداد نمود و به این بهانه جان و مال او را حلال شمرد؛ بلکه با گفتن شهادتین احکام ظاهری اسلام بر او

۱. «أمرت أن أقاتل الناس حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله ويقيموا الصلاة ويؤتوا الزكاة فإذا فعلوا ذلك عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بحق الإسلام وحسابهم على الله» صحيح البخاری، کتاب الایمان، باب: فان تابوا و اقاموا الصلاة، ح ۲۵، دار ابن کثیر.

۲. « من صلى صلاتنا واستقبل قبلتنا وأكل ذبيحتنا فذلك المسلم الذي له ذمة الله وذمة رسوله فلا تحقروا الله في ذمته » صحيح البخاری، کتاب الصلاة، باب فضل استقبال القبلة، ح ۳۸۴، دار ابن کثیر.

مترتب می‌گردد.

۱۰. در شریعت اسلام حتی کفار هم تا وقتی محارب نشده و به پیکار بر ضد اسلام و اخراج پیامبر ﷺ اقدام ننموده‌اند در امنیت‌اند و جهاد با آنان مشروع نیست و با دقت در سوره توبه به دست می‌آید که سیاق عمومی آیات این سوره، از مشرکانی که با اهل اسلام به ناحق، بنای دشمنی و جنگ گذاشتند، و به تعبیر دیگر محارب هستند، سخن می‌گوید و نه گروه‌های دیگر. «أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدُّوْكُمْ أَوْلَ مَرَّةٍ اتَّخَشَوْهُمْ فَالَلَهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ»^۱ آیا با گروهی که پیمانهای خود را شکستند، و تصمیم به اخراج پیامبر ﷺ گرفتند، پیکار نمی‌کنید؟! درحالی که آنها نخستین بار (پیکار با شما را) آغاز کردند آیا از آنها می‌ترسید؟! با اینکه خداوند سزاوارتر است که از او بترسید، اگر مؤمن هستید! سپس در آیه بعد دستور به جنگ با طغیانگران از کفار را می‌دهد؛ زیرا جنگ با آنها موجب در امان ماندن و آرامش مؤمنان از آزار و اذیت کفار خواهد شد.^۲

بنابراین سیاق آیات قتال سوره توبه مخصوص کفار طغیانگر و متجاوز است، اما کافران و حتی مشرکانی که در حال جنگ با مسلمانان نیستند و به زندگی خود مشغول و در

۱. سوره توبه آیه ۱۳.

۲. سوره توبه آیه ۱۴.

حال صلح با مسلمانان اند قرآن کریم اجازه جنگ و کشتار آنان را نداده است. «الا الذین عاهدتم من المشرکین ...» (توبه آیه ۴). خطای بزرگی که گروه داعش در فهم این آیات قرآن مرتکب شده است عدم تفکیک بین دو گروه آیات است و خیال کرده اند که طبق قرآن با هرکسی که کافر می دانیم باید جنگید و این خطائی است که قرآن آن را مردود دانسته، چنان که در آیات دیگر قرآن بیان شده است، «وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ» و در راه خدا، با کسانی که با شما می‌جنگند، نبرد کنید! و از حد تجاوز نکنید، که خدا تعدی کنندگان را دوست نمی‌دارد.

۱۱. از سنت‌های پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در جنگ‌ها این بود که حتی در جنگ با کفار و متجاوزان فقط به جنگ و قتل جنگجویان تجاوزگر اکتفا می‌کرد و هیچ‌گاه متعرض دیگر شهروندان عادی آنان نمی‌شد. پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هنگامی که «عبد الرحمان بن عوف» را در سال ششم هجرت برای جنگ با قبیله کلب فرستاد؛ توصیه فرمود: «با کسانی که به خدا کفر می‌ورزند، نبرد کنید ولی افراط نکنید، حيله گری نکنید، و هیچ‌بچه‌ای را نکشید، و هنگامی که با دشمن مشرک برخورد کردید، آنان را به سه خصلت دعوت کنید. پس هر کدام شما را اجابت کردند، از آنها بپذیرید و دست از آنان بردارید. سپس آنان را به اسلام دعوت کنید. پس اگر شما را

اجابت کردند، از آنان بپذیرید و آنها را رها کنید.^۱

همچنین خلیفه اول «ابوبکر» به فرمانده سپاهش دستور داد که: «خیانت نکنید، افراط نکنید، بچه کوچک را نکشید، پیرمردها را نکشید، و هیچ نخلی را نبرید و نسوزانید...»^۲

خلیفه دوم «عمر بن خطاب» نیز هنگامی که سپاهیان‌ش را برای جنگ می‌فرستد به آنان چنین توصیه کرد: «... در راه خدا با کسانی که کفر می‌ورزند بجنگید و افراط نکنید... و هیچ پیرمرد و زن و بچه‌ای را نکشید.»^۳

اکنون باید دید اعمال گروه افراطی و تکفیری داعش را مانند کشتن زنان، پیر مردان و کودکان و مردمی که در خانه خود نشسته و هرگز اقدام به درگیری مسلحانه نکرده‌اند با توصیه‌های پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و خلفای اهل سنت سازگاری دارد؟!.

۱۲. استدلال داعشی‌ها به عملکرد «ابوبکر» مبنی بر جنگ با مرتدان نیز بسیار سست است؛ زیرا همانطور که تکفیری‌ها نیز تصریح کرده‌اند، ابوبکر با مرتدین جنگید نه با منافقان مدینه. خلیفه اول با کسانی جنگیده است که خود

۱. صحیح مسلم کتاب الجهاد و السیرح ۱۷۳۱، سنن ابو داود کتاب جهاد ح

۲۶۱۳.

۲. البدایه و النهایه ابن کثیر ج ۶ ص ۳۳۶، سنن کبری بیهقی شماره ۱۷۹۰.

۳. عیون الاخبار ابن قتیبه ج ۱ ص ۱۰۷، کنز العمال ج ۵، ص ۶۸۹.

مدعی نبوت بوده اند. حتی کسانی مثل مسیلمه، اسود و طلیحه هیچ گاه مسلمان نشدند که بگوییم مرتد شده اند. آنها در زمان رسول خدا قائل به مشارکت در نبوت رسول اکرم ﷺ بودند که خود آن حضرت در اواخر عمر گروهی را برای جنگیدن با آنان فرستاده؛ زیرا مهمترین خطر برای مسلمانان به حساب می آمدند. اگر استدلال آنها درست باشد، ابوبکر قبل از جنگیدن با مسیلمه و طلیحه که «کافر» بودند، باید به جنگ منافقان مدینه می رفت. بدون شک این منافقان پس از رحلت پیامبر ﷺ وجود داشتند و تعدادشان نسبت به قبل افزایش پیدا کرده بود. اما ابوبکر به جای شناسایی و کشتن آنان به جنگ مرتدان رفت. حتی در جنگی که با مانعین زکات کرد با این استدلال بود که ابتدا به او خبر داده بودند که این گروه از مرتدان هستند و از دین حضرت محمد ﷺ برگشته اند و اگر چنین گزارشی به وی نمی رسید، با آنها نمی جنگید.

۱۳. داعشی‌ها و تکفیری‌ها و وهابیون باید بدانند که مسلمانان پیرو دیگر مذاهب اعم از شافعی‌ها، حنفی‌ها، مالکی‌ها، حنبلی‌ها و شیعیان نه کافرند و نه منافق، زیرا همه آنها با صراحت شهادتین را بر زبان می رانند و از عمق قلب به مضمون آن و وحیانی بودن قرآن و مبدأ و معاد اعتقاد صادقانه داشته و فرائض شریعت اسلامی را مانند نماز، روزه، خمس، زکات، حج، ... را بجا می آورند.

اختلاف نظر آنان با وهابیت در مشروعیت چند عمل فقهی مانند زیارت پیامبر گرامی ص و توسل و شفاعت انبیاء و اولیاء الهی فقط اختلاف در فهم نصوص دینی و اختلاف اجتهادی است که موجب کفر نمی‌شود. بر همین اساس جنگ بین مذاهب و فرق اسلامی به دلیل اختلافات عقیدتی و فقهی جایز نیست و حرام شرعی می‌باشد. و بر اساس این قاعده کلی است که همه فقهاء اسلام درباره اختلافات اجتهادی که می‌گویند: «للمجتهد المصیب اجران و للمخطئ اجر واحد». اگر به نظر «وهابی‌ها» جرم «شافعی‌ها» تقلید از «امام شافعی» و جرم «حنفی‌ها» تقلید از «امام ابوحنیفه» و جرم «مالکی‌ها» تقلید از «امام مالک» و جرم شیعیان تقلید از امام جعفر صادق علیه السلام در مسائل اختلافی باشد، این جرم مجوز قتل و تهمت کفر نیست، بلکه باید ضمن احترام به جان و مال و عرض یکدیگر به گفتمان علمی برای تبیین معارف و افعی شریعت اسلام پرداخت.

نتیجه

بر اساس آیات قرآن کریم منظور از کافران نزدیک، کسانی هستند که دین اسلام را قبول نداشته و با مسلمانان قصد جنگ داشته و در بین مسلمانان هستند که اکنون مصداق بارز آن صهیونیست‌ها و یهودیان متجاوز در فلسطین هستند. اما مسلمانان شیعه و سنی غیر وهابی، ابداء مصداق کافر نبوده و آیه شریفه ۱۲۳ سوره توبه به هیچ وجه شامل آنان نمی‌شود.

والسلام.